

Handläggare: Lisbeth Westerlund
Telefon: 08-508 25 016

Till
Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden

Program för utvecklingen i Söderort

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

1. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden hänvisar till tjänsteutlåtandet som svar på remissen.
2. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden överlämnar tjänsteutlåtandet till kommunstyrelsen.

Eddie Friberg

Sammanfattning

Förvaltningen anser att det är angeläget att ta initiativ till nödvändig utveckling inom olika områden i staden. Men det är också viktigt att använda stadens och samhällets resurser så effektivt som möjligt. Om Söderortsvision 2009 ska nå sitt mål att medverka till en bättre och mer långsiktig social och ekonomisk utveckling för boende i Söderort är det viktigt att såväl göra analyser inom de olika delområdena för satsningen som att ta fram tvärspektoriella kunskapsunderlag för att få ett helhetsperspektiv innan beslut om insatser och investeringar tas. Om Söderortsvision 2009 ska bli mer framgångsrik än tidigare satsningar i dessa stadsdelar är en omsorgsfull planering viktig och måste få ta tid. Eftersom mycket arbete gjorts i tidigare projekt är det viktigt att ta tillvara de erfarenheter som gjorts och att även lära av satsningar i andra städer i Europa och tillgodogöra sig goda exempel.

Bakgrund

Kommunstyrelsen har till socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden för yttrande överlämnat remiss om ”Program för utvecklingen av Söderort”. Remisstiden går ut den 1 september 2009.

Ärendet har även remitterats till stadsdelsnämnderna Enskede-Årsta-Vantör, Farsta, Hägersten-Liljeholmen, Skarpnäck, Skärholmen och Älvsjö, facknämnderna exploateringsnämnden, fastighetsnämnden, idrottsnämnden, kulturnämnden, kyrkogårdsnämnden, miljönämnden, stadsbyggnadsnämnden, trafiknämnden, utbildningsnämnden, äldrenämnden samt Stadshus AB.

Ärendets beredning

Detta tjänsteutlåtande har utarbetats inom kansliavdelningen i samarbete med arbetsmarknadsavdelningen och avdelningen stadsövergripande sociala frågor.

Remissen i sammanfattning

Kommunfullmäktige har beslutat att ett nytt program ska tas fram för utvecklingen i Söderort. Programmet kommer att ersätta tidigare Söderortsvision, antagen av kommunfullmäktige 2002 respektive 2004. Det nya programmet föreslås utgå ifrån gällande vision men också utifrån vision 2030 - ett Stockholm i världsklass och förslaget till ny översiktsplan. Syftet med arbetet är att göra det mer genomförandeinriktat. Det nya programmet kommer att föreläggas kommunfullmäktige och en särskild handlingsplan kommer att tas fram, vilken ska förankras såväl i den politiska styrgruppen som i berörda nämnder.

För åren 2009 och 2010 kommer arbetet kring utvecklingen i Söderort att bedrivas i ett särskilt projekt. Det förändrar dock inte nämnders och styrelserns ordinarie ansvar för verksamheterna. Syftet med projektet är att dels att ta fram ett långsiktigt program men också att starta och följa upp att konkreta åtgärder vidtas utifrån dels tidigare program, dels utifrån vad som kommer fram i projektet och som förankras inom ramen för projektorganisationen. Remissomgången läggs upp så att det ska finnas förutsättningar för kommunfullmäktige att i budget för 2010 ge verkställighetsuppdrag till nämnder och styrelser.

En viktig del i processen utgör medborgardialogen. Den föreslås ske under hösten 2009 och samordnas med stadsdelsnämndernas medborgardialoger liksom med bostadsbolagens boendedialeger. Dessa dialoger bör förutom diskussioner kring hela utvecklingen i södra ytterstaden också ha ett vidgat lokalt perspektiv. Dialo-

gen kring utvecklingen av Söderort ska också föras med andra intressenter inom Söderort såsom fastighetsägare, lokala föreningar, företag, kyrkor med flera och med angränsande kommuner på Södertörn.

För arbetet har en särskild projektorganisation bildats. Projektet leds av den politiska styrgruppen för utvecklingen av ytterstaden. Styrgruppen leder också arbetet med Järvalyftet. Vidare kommer en politisk referensgrupp att bildas med representanter för stadsdelsnämnderna. På tjänstemannanivå finns dels en operativ styrgrupp med berörda förvaltnings- och bolagschefer, dels en arbetsgrupp med kontaktpersoner från samma förvaltningar och bolag. En särskild projektledare har ett tvåårigt uppdrag att leda arbetet. Han stöds av en biträdande projektledare som under del av sin tid ska arbeta med projektet.

Stockholms ytterstad har stora kvaliteter och hög attraktivitet. Många av dem är okända och behöver synliggöras. Men den södra ytterstaden behöver också utvecklas, inte minst vad avser tillgång på arbeten och goda kommunikationer.

Det finns en socioekonomisk obalans såväl inom Söderort som mellan ytterstaden och Stockholms innerstad. Även om utvecklingen generellt är god så ökar snarare skillnaderna gentemot innerstaden än tvärtom.

En viktig fråga att ta ställning till är hur fördelningen av arbete ska ske vad avser hela södra ytterstaden samlat kontra ett mer konkret arbete i de stadsdelar vars utveckling främst måste stödjas. Det föreslagna arbetet bygger på synsättet att det behövs en gemensam strategi för hela södra ytterstaden men att de mer konkreta insatserna måste riktas till vissa stadsdelar.

Inför remissen har några frågor pekats ut som särskilt viktiga att starta med. Dessa är följande:

- Programarbete för området Älvsjö-Rågsved/Högdalen-Fagersjö-Farsta föreslås få högsta prioritet.
- Samverkan med företagsområden och företagens organisationer i syfte att få en bättre företagsutveckling på Söderort.
- En omfattande satsning på upprustning av bostäder ägda av de kommunala bostadsföretagen kommer att genomföras.
- En fördjupad analys över förutsättningarna för olika centrumanläggningar behöver göras.

- Formerna för medborgardialog och medborgarmedverkan måste stärkas. Dialogen får dock inte begränsas till enstaka möten kring programmet utan måste finna kontinuerliga former som stärker en vidgad medverkan.
- Ett generellt behov av insatser för att hålla rent och snyggt, se till att lampor blir utbytta och ett allmänt gott underhåll är viktigt.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Det är angeläget att minska klyftorna i samhället och skapa förutsättningar för delaktighet för alla medborgare. Att åstadkomma ett samhälle där alla utifrån individuella förutsättningar har lika möjligheter att utvecklas och utforma ett bra liv är ett ständigt pågående arbete. Inom staden är det viktigt att de olika stadsdelarna framstår som lika attraktiva och trygga att bo i, att skolorna har lika bra undervisning överallt och att förutsättningarna att få ett arbete är lika stora oavsett var man bor i staden.

Med ambitionerna att skapa ett bra samhälle för alla har staden under flera decennier genomfört stora satsningar och betydande investeringar i vissa av stadens mest eftersatta delar. Uppföljningar och utvärderingar pekar på att satsningarna i många fall inte lett till några betydande framsteg för att nå en positiv och stabil situation i dessa områden. Detta kan bero på flera olika faktorer, bland annat att en verksamhet som karaktäriseras av många projekt ofta organiseras så att projekten drivs utanför linjeorganisationen, som mer eller mindre isolerade verksamheter. Bristen på helhetssyn har också medfört att satsningarna blivit enskilda punktin-satser med bristfällig anknytning till ordinarie verksamhet.

En viktig slutsats som lyfts fram i tidigare utvärderingar av liknande initiativ är att denna typ av satsningar måste bedrivas uthålligt och med en inriktning om ett långsiktigt arbete för att nå önskade resultat. En alltför kortsiktig och spretig flora av olika projekt riskerar att motverka de övergripande målen och ge begränsade resultat.

Det är förvaltningens uppfattning att det är angeläget att en satsning som Söderortsvision 2009 redan från början integreras i den ordinarie linjeverksamheten. Förvaltningen vill därför betona vikten av att de verksamheter som i ordinarie verksamhet ansvarar för olika frågor måste involveras om ett initiativ av detta slag ska bli hållbart på lång sikt. Dvs. utbildningsförvaltningen när det gäller skolfrågorna, jobbtorgsorganisationen när det gäller sysselsättning osv.

Det är också viktigt att alla olika typer av särskilda initiativ som tas med syftet att få en bättre långsiktigt hållbar social och ekonomisk utveckling i vissa delar av staden samordnas. Det behövs en tydlig styrning av en satsning som Söderortsvision 2009. Förvaltningen anser att den föreslagna projektorganisationen är bra. Det behövs såväl en politisk styrgrupp som en operativ tjänstemannastyrgrupp. Särskilt angeläget är att dessa styrgrupper kontinuerligt följer upp utvecklingen inom satsningen och kan genomföra de eventuella korrigeringar som behövs av inriktning och delprojekt.

En av de framgångsfaktorer som flera tidigare utvärderingar pekat på (utvärderingar av stadens ytterstadssatsning, ”storstadssatsningen”, m.m.) är hur olika satsningar kan få sin legitimitet genom att försäkra sig om boendes och olika lokala aktörers engagemang och delaktighet. Det är angeläget att ta fram ett konkret förslag på hur ett lokalt inflytande över processerna och förslagen om insatser ska vara utformat.

En annan angelägen del som behöver beaktas är hur man informerar om en satsning av detta slag och hur den ska kommuniceras med och mellan olika aktörer, medborgare m.fl. I satsningar av detta slag bör en väl anpassad informations- och kommunikationsstrategi vara en av hörnstenarna.

I stadsledningskontorets tjänsteutlåtande anges att ett omfattande fortsatt bostadsbyggande planeras i Söderort liksom fortsatt upprustning av det befintliga bostadsbeståndet i de kommunala bolagen. Förvaltningen anser att det är viktigt att såväl de tekniska aspekterna som sociala och kulturella aspekter får tillräckligt utrymme i planeringsprocessen. Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden beslutade 14 maj 2009 om en strategi för att få fler lokaler och lägenheter till sociala ändamål i Stockholm stad (dnr 3.2-0340/2009). I strategin anges att det vid planeringen av ny och kompletterande bebyggelse är av stor vikt att stadens förvaltningar samverkar utifrån sina olika kompetensområden för att skapa attraktiva stadsdelar med hög kvalitet för boende och arbetsplatser.

Vid utbyggnad av nya bostadsområden ska bostadsområdets behov av förskolor, skolor, bostäder med särskilt service till personer med funktionsnedsättning och äldreboenden tillgodoses. Därutöver tillkommer behov av försöks- och träningslägenheter och större och mindre lokaler för olika verksamheter.

För att åstadkomma stadsdelar där människor med olika behov kan bo och leva är det angeläget att vid planeringen avsätta såväl lokaler som lägenheter för sociala ändamål. Förvaltningen bedömer att det förutom lägenheter finns behov av både

större och mindre lokaler inom såväl socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens och stadsdelsnämndernas ansvarsområden som inom frivilligorganisationer och upphandlade entreprenörer. Staden bör ta fram en princip för hur stor andel av lägenheter och lokaler i ett område som ska avsättas för sociala ändamål.

Vid stadsplanering och byggande är det viktigt att beakta tillgänglighetsaspekter. Fysisk tillgänglighet är en investering som påverkar framtida kostnader vid behov av samhällets stödinsatser i form av hemtjänstinsatser, ledsagning, personlig assistans mm.

I staden finns sedan 2001 en genomförandegrupp som arbetar med att effektivisera utbyggnaden av särskilda boendeformer för fysiskt och psykiskt funktionshindrade. Genomförandegruppen leds av socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen och består i övrigt av representanter för stadsdelsförvaltningar, stadsledningskontoret, fastighetskontoret och stadsbyggnadskontoret. Gruppen ska fungera sammanhållande för utbyggnaden av bostäder med särskild service för funktionshindrade, LSS personkrets 1 och 2, och för personer med psykiska funktionshinder i hela staden.

Socialtjänst- och arbetsmarknadsnämnden godkände den 19 mars 2009 ett förslag till plan för utbyggnad av bostäder inom funktionshinderområdet som tagits fram av genomförandegruppen. Det totala behovet av särskilda boenden på stadsdelsnämnderna är för perioden 2009 – 2014 ca 740 lägenheter. Av dessa är 420 för LSS personkrets (LSS – lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade) och 320 för psykiskt funktionshindrade. Detta innebär för femårsperioden att det behöver inrättas 85 nya gruppboendestäder och drygt 250 service- och stödlägenheter. Planen är nu utsänd på remiss till stadsdelsnämnderna inför beslut i kommunstyrelsen. Om staden ska klara utbyggnaden av bostäder inom funktionshinderområdet är det angeläget att vid planeringen av bostadsområden se till att den här kategorin bostäder byggs i tillräcklig omfattning.

Stadsledningskontoret anser att det finns några frågor som är av vikt att de besvaras under detta ärendes beredning, det vill säga under den beredningsprocess som föredragande borgarråd genomför i och med remittering av ärendet. Nedan kommenterar förvaltningen de frågor som är relevanta för socialtjänst- och arbetsmarknadsnämndens ansvarsområde.

- 1. Söderort definieras som samtliga stadsdelar söder om Södermalm. Finns det skäl (vilka?) att arbeta med Söderort som en helhet?*

Förvaltningen anser att det finns skäl att som utgångspunkt arbeta med Söderort som en helhet. Ett viktigt skäl är att de ger de mer utsatta stadsdelarna möjlighet att få draghjälp i utvecklingsarbetet av andra stadsdelar och utvecklingen i dessa. Det skapar negativa spiraler i vissa delar av Söderort om man alltid behandlar de ”positiva” utvecklingsdelarna i vissa sammanhang (Telefonplan, Globen etc.) medan man i andra sammanhang fokuserar på de ”utsatta”. Ingen vill bo i en stadsdel som definieras som i först hand ”utsatt” – men att bo i Söderort skapar en större tillhörighet som kan få positiva effekter.

Ett annat skäl att arbeta med Söderort som en helhet är just att man då kan se till helhetslösningar – avseende arbetsplatsområden, centra, tvärförbindelser etc. Inte heller i skolan stannar barnen längre i sin lokala stadsdel – men det vanligaste är att barnen ändå stannar i sin del av staden eller som längst åker in till Södermalm. De behov som finns av förstärkning för de barn som behöver extra stöd avseende språkinläring m.m. bör också ses i ett större sammanhang än bara den egna stadsdelen.

När det gäller arbetsmarknaden är det snarast staden eller regionen som är det viktigaste begreppet – dvs. det arbetsmarknadsområde där den enskilde förväntas söka arbete.

Utifrån en sådant mer generellt upplägg är det dock sedan viktigt att särskilt rikta utvecklingsinsatser till den yttre ytterstaden. Detta bör göras utifrån behovsbilden men också för att motverka att tillväxten i vissa delar av Söderort samtidigt förstärker problemen i andra delar genom befolkningsomflyttningar m.m. inom Söderort.

2. *Vilka åtgärder på det generella planet ser ni som mest angelägna för att uppnå målet om ett Söderort i världsklass?*

Förvaltningen anser framförallt (baserat också på forskningserfarenheter) att åtgärder inom olika områden måste gå hand i hand för att skapa en stabil utveckling.

De allra viktigaste frågeställningarna är följande:

- Barns och ungdomars uppväxtvillkor och skolgång.
- Insatser för att öka människors möjlighet att få ett arbete – arbetet är en huvudfråga för att minska segregation och utanförskap i de områden som idag präglas av detta.
- Trygghet och en vacker miljö – att invånarna ska kunna känna sig trygga i och stolta över sitt bostadsområde och över att bo i Söderort. Om man inte

är stolt över sitt bostadsområde strävar man i första hand efter att komma därifrån – och därmed bidrar man inte heller till att ta hand om sin miljö. Då fortsätter den negativa spiralen. I detta ingår också att sträva efter blandad bebyggelse och blandade upplåtelseformer i alla stadsdelar.

- Tillgodose behov för utsatta grupper vad gäller bostäder, tillgänglighet och service.
 - Särskilda satsningar som ”lyfter” upp olika delar av Söderort. Ett positivt exempel är flytten av arkitekt högskolan mm till Telefonplan. Fler sådana positiva ”profilskapande” investeringar behöver förläggas till Söderort.
 - Satsningar för att binda samman Söderort till en sammanhållen del av staden. En ”flerkärnig” stad med tydligt sammanhållna delar där Söderort kan vara en del, kan på sikt ge förutsättningar att minska den stora statuskillnad som har vuxit fram mellan innerstad och ytterstadsområden och som idag bidrar till att öka segregationen i staden.
3. *På vilket kan er organisation/verksamhet bidra till att stärka utvecklingen på Söderort?*

Förvaltningens arbete med att på olika sätt utveckla jobbtorgen och arbetsmarknadsinsatser, är ett mycket viktigt bidrag till utvecklingen i Söderort. I ett fortsatt utvecklingsarbete bör inom ramen för Söderortsvisionen, möjligheter skapas att utveckla särskilda insatser för vissa grupper som t.ex. de ungdomar som står utanför arbetsmarknaden och som ibland inte heller har en slutförd gymnasieutbildning.

Förvaltningen kan också bidra till att stärka utvecklingen av Söderort genom möjligheten att ta fram unik information om trygghet på små geografiska områden. Sedan våren 2008 utför Preventionscentrum en, i fortsättningen återkommande, trygghetsundersökning. Nästkommande undersökning planeras till 2010. Denna mäter utsatthet för brott, upplevda ordningsstörningar samt upplevd oro för att utsättas för brott. Materialet går att bryta ner på såväl stadsdelsnämnds nivå som stadsdelsnivå och frågor ställs dessutom om hur oron upplevs i det egna bostadsområdet. Resultaten från denna trygghetsmätning kan på många sätt bidra till utvecklingsarbetet i Söderort, dels som kartläggnings- och uppföljningsinstrument, dels i arbetet med att prioritera och lokalisera riktade insatser.

4. *Utifrån stadsdelsperspektivet, lämna förslag på åtgärder som bör prioriteras. (SDN bör i huvudsak kommentera sina egna stadsdelar.)*

Förvaltningen har inga kommentarer under denna punkt.

5. *I den inre delen av ytterstaden sker nu en kraftig tillväxt av kontorsarbetsplatser och bostäder. Hur påverkar detta de yttre delarna av ytterstaden?*

Förvaltningen har inget faktaunderlag som gör det möjligt att bedöma hur utvecklingen av den inre delen av ytterstaden hittills har påverkat den yttre. En riskfaktor är att tillväxt i vissa ”attraktiva” delar av Söderort med nya bostäder m.m. kommer att påverka mindre attraktiva delar av Söderort negativt genom flyttrörelser där mer resursstarka hushåll i Söderort väljer att flytta till de mer expansiva delarna – man kan ju då ändå bli kvar i Söderort om man har koppling dit vad gäller uppväxt, arbete, skolor och dagis m.m. Detta är dock svårt att uttala sig om innan man närmare studerat effekterna.

6. *Sambanden mellan olika delar av den södra ytterstaden är begränsad. Har en god utveckling, av t.ex. arbetsplatser eller förnyelse av ett centrum i en stadsdel, positiva effekter för utvecklingen i andra stadsdelar?*

Även denna fråga är svår för förvaltningen att svara på utan ett tydligt faktaunderlag. Erfarenheter från Järva visar dock att en kraftig expansion i en del, Kista, inte så snabbt fått återverkningar ens i grannstadsdelar som Husby. En förutsättning för att en utveckling i en stadsdel ska ge ringar på vattnet torde vara att befolkningen känner att den utveckling som sker i en grannstadsdel också påverkar den egna situationen positivt.

En närmare knytning mellan stadsdelarna genom kommunikationer, etc. gör det naturligt enklare för boende i olika stadsdelar att dra fördel av expansion i närliggande stadsdelar.

Det är knappast möjligt att alla centrumanläggningar i Söderort skulle kunna få en positiv utveckling. Kompletteringsbebyggelse kan medverka till att upprätthålla ett visst serviceutbud men erfarenheterna visar att det inte räcker för att vända den negativa utvecklingen för de centra som har ett vikande kundunderlag. Ett exempel på negativ utveckling är Vårbergs centrum där många affärsinnehavare upplevt en faktisk nedgång i takt med att Skärholmen utvecklats.

En satsning på vissa kärncentra som Farsta, Högdalen och Skärholmen måste sannolikt kopplas till en plan för hur små omkringliggande centra ska begränsas och snarast utgöra komplement till större omkringliggande centra. Det är viktigt att förhindra allmän nedgång av vissa centra - undvika rader av stängda butiker m.m. som påverkar miljön negativt. Ombyggnader där vissa butikslokaler helt tas bort

borde kunna övervägas som ett alternativ till att försöka hålla liv i centra som inte har reella förutsättningar för utveckling. Detta kräver också förankring bland de boende samt att man kan öka tillgängligheten till de centra som expanderar.

7. *I inledningen av arbetet har frågan väckts om att arbetet med Söderort borde koncentreras till de yttre stadsdelarna alternativt till stadsdelar med sämre socioekonomisk situation. Är det en riktig prioritering?*

Frågan är delvis besvarad ovan. Ett sammanhållet övergripande utvecklingstänkande för Söderort måste kombineras med att särskilda resurser satsas i områden med sämre socioekonomisk utveckling.

Viktiga utvecklingsområden är här barns och ungdomars uppväxtsituation, satsningar på arbetsmarknadsinsatser och en trygg yttre miljö.

Av 2008 års mätning framgick att otrygghetstalen samt upplevelsen av ordningsstörningar i stadens 132 stadsdelar i stort sett följer demografiska och socioekonomiska faktorer i stadsdelarna. Oron är störst i de socialt mest utsatta områdena och många problem, till exempel med ungdomar som stör ordningen, är mest utbredda i de områden där en stor andel av befolkningen är just ungdomar.

8. *Finns det anledning att koncentrera sig till vissa stadsdelar, i så fall vilka?*

Utifrån ett arbetsmarknadsperspektiv är det de stadsdelar som har många arbetslösa unga, många nyanlända i befolkningen samt många långtidsarbetslösa bland de boende som behöver särskild uppmärksamhet då det är dessa grupper som har svårast att ta sig in på arbetsmarknaden.

Utifrån trygghetsperspektivet visar den trygghetsmätning som gjorts att otryggheten är inte jämnt fördelad i Söderort. De stadsdelar där oron för att utsättas för brott är som störst är följande: Hela Skärholmen, det vill säga stadsdelarna; Sättra, Vårberg, Skärholmen och Bredäng. I Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämndsområde gäller detta främst stadsdelarna Hagsättra, Högdalen och Rågsved samt stadsdelen Bagarmossen i Skarpnäcks stadsdelsnämndsområde.

Liknande indelningar går att göra både på ännu mindre geografiska områden, men också på mer specifika frågor, till exempel om oro för specifika brottstyper eller på frågor om upplevelse av ordningsproblem.

9. Finns det några särskilda svårigheter eller utmaningar i Söderort? Beskriv.

Utsatta stadsdelar i Söderort skiljer sig från t.ex. Järvafältet genom att det där finns en äldre fattigdoms- och missbruksproblematik ofta i kombination med psykosociala problem. Det finns risk för att denna problematik går i arv till nästa generation. Detta gäller t.ex. vissa stadsdelar i Enskede-Årsta-Vantör. Kombinationen med att vissa stadsdelar i Söderort också tagit emot många nyanlända till Sverige gör situationen komplex.

10. I förslaget till översiktsplan anges ett antal geografiska samband och utvecklingsområden. Finns det något av dessa man särskilt bör prioritera?

Förvaltningen har inga kommentarer under denna punkt.

11. Synpunkter på processen kring programmet.

12. Tankar kring marknadsföring, kommunikation och budskap.

13. Tankar kring formerna för medborgardialog.

14. Hur bör genomförandet organiseras?

11. - 14. Förvaltningen bedömer att det är av stor vikt att berörda förvaltningar som stadsdelsförvaltningar, utbildningsförvaltningen, socialtjänst- och arbetsmarknadsförvaltningen, näringslivskontoret, stadsbyggnadskontoret m.fl. får ett tydligt uppdrag att utifrån sina respektive verksamheter klargöra på vilket sätt de kan och ska bidra till ett brett utvecklingsarbete i Söderort. Grunden i utvecklingsarbetet måste ske utifrån ordinarie verksamhet för att långsiktighet ska kunna garanteras.

Det samordnande arbetet är dock mycket viktigt för att garantera att utvecklingsinsatser går hand i hand och att olika aktörer knyts samman i ett gemensamt arbete. Samverkan med andra viktiga aktörer – främst kanske det lokala näringslivet och olika kommunala och privata fastighetsägare är också väsentligt.

Ytterligare en viktig fråga är att ett aktivt arbete bedrivs för att förankra idéer och förslag bland de boende – och att boendes synpunkter och förslag tas tillvara i processen. Här bör berörda stadsdelsnämnder ges tydliga uppdrag att medverka aktivt till en bra medborgardialog.

15. I beskrivningen av de södra stadsdelarna används växelvis benämningen Söderort och södra ytterstaden. Vilken benämning är att föredra?

Förvaltningen förespråkar Söderort, se kommentarer under fråga 1.

Sammantaget anser förvaltningen att det är angeläget att ta initiativ till nödvändig utveckling inom olika områden i staden. Men det är också viktigt att använda stadens och samhällets resurser så effektivt som möjligt. Om Söderortsvision 2009 ska nå sitt mål att medverka till en bättre och mer långsiktig social och ekonomisk utveckling för boende i Söderort är det viktigt att såväl göra analyser inom de olika delområdena för satsningen som att ta fram tvärssektoriella kunskapsunderlag för att få ett helhetsperspektiv innan beslut om insatser och investeringar tas. Om Söderortsvision 2009 ska bli mer framgångsrik än tidigare satsningar i dessa stadsdelar är en omsorgsfull planering viktig och måste få ta tid. Eftersom mycket arbete gjorts i tidigare projekt är det viktigt att ta tillvara de erfarenheter som gjorts och att även lära av satsningar i andra städer i Europa och tillgodogöra sig goda exempel.

Bilaga

1. Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande ”Program för utvecklingen av Söderort”.
2. Statistikunderlag från Stockholms stads Utrednings- och Statistikkontor AB (USK) för Söderortsvisionen om utvecklingen perioden 2002 – 2008.